

Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi

Yıl:2026 Sayı: (20) ss:1-19

Academic Review of Economics and Administrative Sciences

Year:2026 Issue: (20) pp:1-19

<http://dergipark.org/tr/pub/ohuiibf/>

ISSN: 2564-6931

DOI: 10.25287/ohuiibf.1919834

Geliş Tarihi/Received:31/03/2026

Kabul Tarihi/Accepted:11/06/2026

Yayınlanma Tarihi/Published:12/06/2026

Araştırma Makalesi

Research Article

MUHASEBE MESLEĞİ AÇISINDAN YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARININ SWOT ANALİZİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

H. Pınar KAYA¹

Öz

Muhasebe, yapay zekâ teknolojisinden etkilenen meslekler arasında yer almaktadır. Yapay zekâ teknolojisinin muhasebe süreçlerine entegre edilmesiyle birlikte muhasebenin temel işlevlerinin yapılaş şekli değişmiştir. Bu değişim muhasebe mesleğini yapan kişileri de doğrudan etkilemiştir. Çalışmanın amacı, muhasebe mesleğinde yapay zekâ uygulamalarının güçlü ve zayıf yanları ile fırsatlarını ve tehditlerini SWOT analizi kapsamında ortaya koymaktır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada Kırşehir Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasına kayıtlı muhasebeci adayları ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucu elde edilen veriler MAXQDA programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları, yapay zekânın en güçlü yanlarının muhasebe işlerini kolaylaştırması, zaman tasarrufu sağlaması, vergi kaçakçılığını önlemesi ve hata oranlarını önemli ölçüde azaltması olduğunu göstermektedir. Yapay zekâ uygulamalarının en zayıf yanı ise veri güvenliği ve gizliliği şüphesi taşıması olarak tespit edilmiştir. Fiziki belge ve defter üzerinden gerçekleştirilen muhasebe işlemlerinin yapay zekâ destekli muhasebe yazılımları kullanılarak elektronik ortama taşınması, muhasebe mesleğinde dönüşüme sebep olmuştur. Yapay zekânın muhasebe mesleğini dönüştürmesi bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Yapay zekâ uygulamalarının meslek için en çok tehdit oluşturan yanı ise istihdamı azaltmasıdır. Muhasebe mesleğinde yapay zekâ uygulamalarının zayıf yanlarını geliştirmek, güçlü yanlarını kullanarak bunları fırsata dönüştürmek ve mesleği tehdit eden durumlara yönelik önlemler almak açısından bu çalışmanın literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Yapay Zekâ; Muhasebe Mesleği; SWOT Analizi.

Jel Sınıflandırılması : M40.

¹ Doç. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, pkaya@ahievran.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8736-088X

Atıf/Citation:

Kaya, H. P. (2026). Muhasebe Mesleği Açısından Yapay Zekâ Uygulamalarının SWOT Analizi: Nitel Bir Araştırma, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı 20, 1-19. <https://doi.org/10.25287/ohuiibf.1919834>

SWOT ANALYSIS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS FROM THE PERSPECTIVE OF THE ACCOUNTING PROFESSION: A QUALITATIVE RESEARCH

Abstract

Accounting is among the professions affected by artificial intelligence technology. The integration of artificial intelligence technology into accounting processes has changed the way accounting's core functions are performed. This change has directly impacted on working in the accounting profession. The aim of this study is to identify the strengths, weaknesses, opportunities, and threats of artificial intelligence applications in the accounting profession through a SWOT analysis. This study, which utilizes a qualitative research method, involved face-to-face interviews with accounting candidates registered with the Kırşehir Chamber of Certified Public Accountants. The data obtained from these interviews were analyzed using the MAXQDA program. The findings of the research show that the strongest aspects of artificial intelligence are its ability to simplify accounting tasks, save time, prevent tax evasion, and significantly reduce error rates. The weakest aspect of artificial intelligence applications is identified as the potential for data security and confidentiality concerns. The transfer of accounting transactions, previously carried out through physical documents and ledgers, to electronic platforms using artificial intelligence-supported accounting software has caused a transformation in the accounting profession. Artificial intelligence can be seen as an opportunity to transform the accounting profession. However, the biggest threat posed by artificial intelligence applications to the profession is job loss. This study is expected to contribute to literature by addressing the weaknesses of artificial intelligence applications in the accounting profession, leveraging their strengths to turn them into opportunities, and taking precautions against situations that threaten the profession.

Keywords : Artificial Intelligence; Accounting Profession; SWOT Analysis.

Jel Classification : M40.

GİRİŞ

Muhasebe, değişime ve gelişime açık bir bilim alanıdır. Mevzuatta yapılan değişiklikler ve teknolojik gelişmeler hem muhasebe mesleğini hem de muhasebecileri doğrudan etkilemektedir. Günümüzde yapay zekâ teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması, yapay zekâ destekli muhasebe yazılımlarının geliştirilmesine yol açmış ve yapay zekâ ile muhasebenin entegrasyonu her geçen gün daha fazla sağlanmaya başlamıştır. Böylece muhasebe mesleğinin yapılış şekli ve piyasada Serbest Muhasebeci (SM) ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) unvanlarına sahip olan muhasebecilerin rolleri farklılaşmıştır.

Yapay zekâ destekli muhasebe yazılımları geleneksel muhasebe uygulamalarında köklü değişimler meydana getirmiştir. Muhasebe belli işlemlerden oluşan bir süreci kapsamaktadır. Her muhasebe döneminin başından sonuna kadar muhasebeciler tarafından yapılması gereken muhasebe işlemlerinin sırası bellidir. Muhasebe belgelere dayanır, muhasebe belgelerinde yer alan veriler tarih sırasına göre önce yevmiye defterine, daha sonra sınıflandırılmak üzere büyük deftere aktarılır. Sınıflandırılan hesaplar bakiyeleri ile finansal tablolarda özetlenir. Bu işlemler her işletme ve her muhasebe dönemi için tekrarlanır.

Muhasebeciler, işlerinin verimliliğini ve etkinliğini artırmak, mükelleflerine daha fazla değer sunmak için otomasyonun yaygınlaşmasını benimsemişlerdir. Bir zamanlar insan girdisi gerektiren temel muhasebe işleri günümüzde yapay zekânın kullanımı ile otomatik olarak yapılabilmektedir. Yapay zekânın kısa ve orta vadede muhasebecilere verimliliklerini artırmak, daha fazla bilgi sağlamak ve işletmelere daha fazla danışmanlık yapmak için fırsatlar sunduğu, uzun vadede ise şu anda insanlar tarafından yapılan karar alma görevlerini daha fazla devralmasıyla çok daha radikal değişim fırsatları ortaya çıkaracağı belirtilmektedir (Nayak & Sahoo, 2021: 1).

Yapay zekâ teknolojisi muhasebe alanına birçok açıdan avantajlar sağlamasına ve önemli fırsatlar sunmasına rağmen mevcut muhasebecilerin yapay zekâ konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması ve değişime direnç göstermesi, veri güvenliği ve gizliliği, muhasebe ile yapay zekânın entegrasyonunun sağlanmasının yüksek maliyetli olması gibi bazı zorluklara da sahiptir (Odonkor, Kaggwa, Uwaoma,

Hassan & Farayola, 2024: 172). Bunun yanı sıra yapay zekâ uygulamalarının muhasebe mesleğinin ve muhasebecilerin sonu olabileceğine yönelik bazı endişe duyulan tarafları da vardır. Muhasebecilerin yaptıkları işleri, onlardan daha hızlı, daha doğru ve daha az personel ile yapma özelliği olan yapay zekâ, yıllarını bu mesleğe veren muhasebeciler için önemli bir tehdit unsuru olabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, muhasebe mesleği açısından yapay zekâ uygulamalarının SWOT analizini yaparak yapay zekâ uygulamalarının güçlü yanlarını, zayıf yanlarını, fırsatlarını ve tehditlerini tespit etmektir. Bu amaca ulaşmak için nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılarak yapay zekâ teknolojisine uyumları daha iyi olduğu düşünülen SMMM adayları ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucu elde edilen veriler MAXQDA 26 programı ile analiz edilmiş ve bulgulara ulaşılmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde araştırma konusu teorik çerçevede ele alınacaktır. İzleyen bölümde konu ile ilgili literatür bilgisine yer verilecektir. Sonrasında araştırmanın metodolojisi hakkında açıklamalar yapılacak ve analiz sonucu elde edilen bulgular ortaya konulacaktır. Sonuç ve değerlendirme bölümü ile çalışma tamamlanacaktır.

I. TEORİK ÇERÇEVE

Teknolojide ortaya çıkan gelişmeler muhasebe ile ilgili işlemlerin dijital ortamda yapılmasına imkân sağlayarak, geçmişteki manuel uygulamalar ve sınırlı bilgisayar kullanımları yerini yapay zekâ teknolojilerine bırakmıştır (Koca, 2025: 63). Yapay zekâ, gelecekte insanların rutin işlerini yapmalarına yardımcı olmak için insan zekâsına benzeyecek şekilde tasarlanmış bir teknolojidir (Alicia, Setiawan, Breliastiti & Bwarleling, 2025: 72). Yapay zekâ “*bilgisayar sistemlerine insan benzeri düşünme ve öğrenme yetenekleri kazandırmayı amaçlayan bir bilim ve mühendislik alanı*” olarak da tanımlanabilmektedir (Yıldız & Yılmaz, 2024: 13).

Yapay zekânın benimsenmesini etkileyen Teknoloji Kabul Modeli, insanların bilgi sistemlerini kabullenme ve kullanma niyetlerini öngörmek amacıyla günümüzde yaygın bir kullanım alanı bulmuştur. Modele göre algılanan kullanım kolaylığı ve fayda, bilgi sistemine karşı kullanıcıların geliştirdiği davranışları etkilemekte olup bu davranış, insanların sistemi kullanma isteğini yönlendirerek, onu kabul etmesine yol açmaktadır (Özer, Özcan & Aktaş, 2010: 3280). Daha önce sadece insanlar tarafından yapılan çeşitli görevlerin daha hızlı, daha az maliyetle ve daha doğru şekilde yapılmasına imkân sağlayan yapay zekâ, günümüzde birçok alanda kullanılmaya başlamıştır.

Yapay zekânın güçlü yanları olduğu kadar geliştirilmeye açık zayıf yanları da vardır. Muhasebe alanına birçok açıdan fayda sağlayan ve önemli fırsatlar sunan yapay zekâ aynı zamanda muhasebe mesleği ve muhasebeciler için tehdit de oluşturabilmektedir. Yapay zekâ destekli muhasebe yazılımları, muhasebecilerin günlük işlemlerini otomatik hale dönüştürerek zaman tasarrufu sağlamış aynı zamanda hata oranlarını düşürme, verilerin güvenliğini artırma, raporlama süreçlerini daha şeffaf hale getirme ve gerçek zamanlı veri analizi yapmalarına imkân sağlama gibi birçok açıdan avantaj sağlamıştır (Koca, 2025: 64).

Yapay zekâ muhasebe hatalarını ve hilelerini önlemek, muhasebe bilgi kalitesi üzerinde olumlu etki yaratmak açısından önemlidir. Geleneksel muhasebede, muhasebe fişlerinin oluşturulmasından, muhasebe defterlerinin kaydedilmesine ve beyannamelerin düzenlenmesine kadar, muhasebeciler tüm prosedürleri kontrol etmek zorundadır. Bu da çok fazla insan gücü, malzeme ve mali kaynak gerektirir, verimlilik düşüktür, görevler planlandığı gibi tamamlanmaz, zamanında tamamlansa bile fazla mesai gerektirir. Diğer taraftan, uzun çalışma saatleri nedeniyle yorgunluktan ve hatalardan kaçınmak zorlaşır ve bu da muhasebe bilgilerinin bozulmasına yol açabilir (Li & Zheng, 2018: 813).

Muhasebe alanında yapay zekânın en önemli faydasının, büyük miktarda veriyi mümkün olan en kısa sürede işleyebilmek olduğu belirtilmektedir (Chulanov, Khymchenko, Mykhailov & Piven, 2022: 60). Yapay zekânın veri işleme potansiyeli, “*robot muhasebeci*” olarak adlandırılan yeni bir kavram ortaya çıkarmıştır. Robot muhasebeci; zaman alan, gereksiz ve tekrarlanabilir veri giriş görevlerini otomasyon teknolojisi kullanarak gerçekleştiren ve bu otomasyon teknolojisiyle etkileşim kuran personeli ifade etmektedir (Li & Zheng, 2018: 814).

Robot muhasebeciler muhasebe mesleğinin temel iş yükünü oluşturan ve rutin yapılan işlemleri daha hızlı ve kolay yaparak aslında bu iş için çalıştırılan muhasebecilere olan ihtiyacı önemli ölçüde azaltmıştır. Yapay zekânın kullanımının yaygınlaşması sonucu muhasebecilerin işten çıkarılma riskiyle karşı karşıya olup olmadığı endişe kaynağıdır. Bir araştırmada üretim, satış ve muhasebe dahil olmak

üzere çoğu işin uzak olmayan bir gelecekte robotlar tarafından yapılmasının muhtemel olduğu ve bu nedenle muhasebecilerin yapay zekâdan etkilenecek meslek grupları arasında yer aldığı belirtilmektedir (Li & Zheng, 2018: 813).

Muhasebede yapay zekâ teknolojisinin gün geçtikçe daha fazla kullanılır hale gelmesi muhasebe mesleği açısından yapay zekâ uygulamalarının güçlü ve zayıf yanlarının, fırsatlarının ve tehditlerinin neler olduğunun daha net bir şekilde belirlenmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. SWOT analizi, bu ihtiyacı gidermeye yardımcı olan bir analiz türüdür. Güçlü yanlar (strengths), zayıf yanlar (weaknesses), fırsatlar (opportunities) ve tehditler (threats) olmak üzere söz konusu kelimelerin İngilizce baş harflerinden oluşan SWOT analizi; *“inceleme konusu olan mesleğin, tekniğin, sürecin veya durumun güçlü ve zayıf yönlerini ve dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri belirlemede kullanılan bir raporlama sistemi”*dir (Sayım & Usman, 2016: 115).

SWOT analizi, araştırma problemine ilişkin mevcut durumun fotoğrafını çekerek yenilikçi fikirler üretilmesine katkı sağlayan kapsayıcı ve kalitatif yöntemlerden biri olarak kullanılmaktadır (Yenisu, 2025: 70-71). SWOT analizi ile yapılan bir çalışmada muhasebenin yapay zekâ destekli yazılımlar kullanılarak dijitalleşmesinin fırsatlarının ve güçlü yönlerinin, zayıf yönlerinden ve tehditlerinden daha ağır bastığı vurgulanmıştır (Chulanov vd., 2022: 63). SWOT analizi, muhasebede yapay zekâ uygulamalarının güçlü yanlarından ve fırsatlarından en iyi şekilde yararlanma, tehdit eden ve zayıf olan yanlarının olumsuz etkisini ise en aza indirmeye yönelik önlemler geliştirme amacına hizmet etme özelliğine sahiptir.

II. LİTERATÜR ÖZETİ

Literatürde bu çalışmanın konusu ile ilgili sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Söz konusu çalışmalara ilişkin bilgiler kronolojik olarak aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Allahverdi (2017), bulut muhasebe sistemlerinin SWOT analizini literatürden yararlanarak yaptığı çalışmada, bulut muhasebe sistemlerinin güçlü yanlarını; *“düşük maliyet, erişim ve kullanım kolaylığı, yüksek güvenlik standartları, veri aktarımı, veri depolama ve yedekleme kolaylığı”*, zayıf yanlarını; *“çevrimiçi çalışma ihtiyacı, uygulama kısıtlamaları, veri gizliliği, veri güvenliği ve performans”*, fırsatlarını; *“verilere gerçek zamanlı erişim, entegrasyonlar, mobil uygulamalarda kullanım ve eylem esnekliği”*, tehditlerinin ise *“sistemin çevrimdışı kalması, güvenlik ihlali, sözleşme kaynaklı sorunlar ve yasal engeller”* olduğunu tespit etmiştir.

Li & Zheng (2018), yapay zekânın muhasebe çalışanları üzerindeki etkilerini analiz etmek amacıyla yaptıkları teorik çalışmada, yapay zekânın işsizliğe yol açmayacağı ve muhasebeye son vermeyeceği sonucuna ulaşmışlardır. Ancak çalışmada muhasebecilerin yapay zekânın etkisine aktif olarak yanıt vermesi gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda muhasebecilerin yedi alanda yeteneklerini geliştirmeleri ve nitelikli bir çalışan haline gelmeleri önerilmiştir. Bu yetenekler; mesleki yetenek, yönetim yeteneği, bilgisayar yeteneği, analitik yetenek, karar verme yeteneği, tahmin yeteneği ve düşünme yeteneği olarak belirtilmiştir.

Chulanov vd. (2022), muhasebede kullanılan çeşitli dijital teknolojileri (yapay zekâ, blok zinciri ve bulut teknolojileri) inceledikleri ve muhasebede dijitalleşmenin SWOT analizini yaptıkları çalışmada, dijitalleşmenin güçlü yanlarını; *“birçok muhasebe işleminin daha hızlı ve doğru yapılması, insan faktörüyle ilgili sorunların en aza indirilmesi, hızlı veri aktarımı, verilere kolay erişim imkânı ve anında finansal raporlar oluşturma”*, zayıf yanlarını; *“teknik sorunlar nedeniyle verilerin kaybolma olasılığı, çalışanlara yazılım kullanmayı yeniden öğretme gerekliliği ve olası bilgisayar saldırıları”*, fırsatlarını; *“zaman tasarrufu, şirket işlerinin optimizasyonu, daha az vergi suçu ve yenilikçi teknolojilerin geliştirilmesi”*, tehditlerini ise *“bazı muhasebecilerin işten çıkarılması”* olarak tespit etmişlerdir.

Rahmadhani (2023), Endonezya'da 150 muhasebeciye anket uygulayarak endüstri 5.0 çağında muhasebe mesleğinin SWOT analizini yaptığı çalışmada; muhasebe mesleğinin kişisel ve kişilerarası becerilerin, iş anlayışı becerilerinin, gelenekselden dijital finansa kadar muhasebe bilgisinin, muhasebe mesleği ile dijital dünya arasında iş birliği yapma yaratıcılığının ve muhasebe mesleğinin sadece veri sağlayıcı değil, aynı zamanda bir finansal danışman olarak uzmanlığı ile kullanıcı ihtiyaçlarına ve ilgili finansal sistemlere dayalı en son yazılımların geliştirilmesi yoluyla gerçekleştirilebileceği sonucuna ulaşmıştır.

Karyağdı (2023), muhasebe ve denetim açısından yapay zekâ otomasyon türlerinden biri olan robotik süreç otomasyonu teknolojisinin SWOT analizini literatürden yararlanarak yapmıştır. Araştırma sonucunda robotik süreç otomasyonu teknolojisinin muhasebe ve denetim açısından güçlü yanları; *“verimliliği artırma, hata oranlarını azaltma, denetim kalitesini ve uyumluluğunu artırma ve veri girişinde hatayı sıfırlama”*, zayıf yanları; *“işe bağlılığı azaltma, yatırım kararlarında belirsizlik ortaya çıkarma, çalışan ve işveren arasında çatışma ortamı oluşturma ve maliyetleri artırma”*, fırsatları; *“iş gücüne bağlı hataları azaltma, işlem sürelerini kısaltma, esneklik ve entegrasyon sağlama”*, tehditleri ise *“finansal kayıplar, kötü yönetim, güvenlik ihlalleri ve yasal engeller”* olarak belirlenmiştir.

İrak & Yılmaz (2024), Ankara’daki muhasebe meslek mensuplarının görüşleri doğrultusunda yapay zekâ uygulamalarının SWOT analizini yapmışlardır. Çalışma kapsamında 124 muhasebe meslek mensubu ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışma sonuçları; yapay zekânın en güçlü yanının *“işleri basitleştirmesi ve zaman tasarrufu sağlaması”* ve en zayıf yanının *“ekonomide işgücü ihtiyacını azaltması”* olduğunu göstermiştir. Ayrıca yapay zekâ uygulamaları en çok *“insan hatalarını en aza indirme ve sınırsız hesaplama yeteneği”* açısından bir fırsat, *“sistemin sürekli güncellenmesi”* açısından da bir tehdit olarak algılanmıştır.

Azaltun vd. (2024), yapay zekâ destekli sohbet robotu olan ChatGPT’nin muhasebe mesleğine ve meslek mensuplarına yönelik fırsatlarını ve tehditlerini ortaya koymak amacıyla yaptıkları çalışmada; yapay zekâ araçlarının kullanımının özellikle angaryayı azaltma, muhasebe süreçlerini otomatikleştirme, denetim ve vergi uygulamalarını iyileştirme açısından olumlu etkileri olduğunu tespit etmişlerdir. Bu etkinin de muhasebe meslek mensuplarının mükelleflerine danışmanlık konusunda daha fazla destek olmasına ve müşterileri ile olan ilişkilerinin güçlenmesine katkı sağlayacağı ileri sürülmüştür. Yapay zekânın veri güvenliği, sohbet robotlarının verdiği yanıtların doğruluğu, etik kaygılar, siber güvenlik ve hukuki sorunlar gibi riskleri de olduğu çalışma kapsamında ortaya çıkmıştır.

Yaşar (2024), yönetim muhasebesinde yapay zekâ kullanımını SWOT analiziyle incelediği çalışmada yapay zekânın güçlü yanları; *“çok yönlü veri akışı sağlama ve maliyetleri azaltma”*, zayıf yanları; *“veri kalitesi sorunu, önyargı, kullanıcıların yetersizliği ve tasarım zorluğu”*, fırsatları; *“daha isabetli kararlar, işlevsel ve mesleki dönüşüm”*, tehditleri ise *“kontrol kaybı, veri güvenliği ve gizlilik sorunları, statü kaybı ve motivasyon azalması”* olarak tespit edilmiştir. Yapay zekâ teknolojisine hakim olan yönetim muhasebecisinin, gelişmiş analizlerden yararlanarak kurumsal performans ölçümünü iyileştirebileceği, etkili yönetim kontrol sistemleri oluşturabileceği ve yönetim muhasebesinin kalitesini artırabileceği ileri sürülmüştür.

Eğilmez vd. (2024), Bilecik’teki vergi dairesi çalışanlarına anket uygulayarak elektronik beyanname sisteminin SWOT analizini yaptıkları çalışmada; sistemin en güçlü yanının *“geçmiş ve mevcut dönem beyannamelerine kolay erişim sağlaması”*, en zayıf yanının *“beyanname verme sürecinin son günlerinde sistemdeki yoğunluktan dolayı performans”*, en önemli fırsatının *“gelecekte tüm beyan ve bildirimleri kapsayabilecek bir sistem olarak gelişme potansiyeline sahip olması”*, en büyük tehdidinin ise *“internet bağlantısındaki sorunların sistemi aksatma riski taşıması”* olduğunu tespit etmişlerdir. “E-beyanname sisteminin daha verimli ve bağımsız hale getirilmesi için tablet ve akıllı telefonlarda kullanılabilen bir mobil uygulamanın geliştirilmesi gerektiği strateji olarak sunulmuştur.

Yıldız & Yılmaz (2024), muhasebe mesleğinin dijital hale dönüşmesinin SWOT analizini literatürden yararlanarak yaptıkları araştırmanın sonucunda muhasebe mesleğinin dijitalleşmesinin güçlü yanları; *“verimlilik artışı, gerçek zamanlı izleme, yapay zekâ kullanımı, dijital belge yönetimi, bulut tabanlı çözümler, uyumluluk ve güvenlik, iş süreçlerinin hızlanması”*, zayıf yanları; *“muhasebecilerin iş kaybı, bilgi güvenliği riski, uyum zorluğu, veri bütünlüğü sorunları ve tutarsızlıkları, yatırım maliyeti, yasal düzenlemelere uyum, teknoloji bağımlılığı”*, fırsatları; *“yeni iş imkânları, çalışma süresinin azaltılması ve özerkliğinin arttırılması, büyük verilere anında ulaşım ve kâğıt tasarrufu”*, tehditleri ise *“dijital donanım eksikliği, çalışma süresinin uzatılması, veri güvenliği endişesi ve yüksek başlangıç maliyetleri”* olarak belirlenmiştir.

Özyürek (2024), yapay zekânın yönetim ve maliyet muhasebesi üzerindeki etkilerini tespit etmeyi amaçladığı çalışmasında 1992-2023 yılları arasında yayımlanan 393 yayının bibliyometrik analizini ve R programını kullanarak tematik harita analizini yapmıştır. Maliyet ve yönetim muhasebesinin evriminin, yapay zekâ teknolojilerinin entegrasyonunu zorunlu kıldığı vurgulanan çalışmada 2020-2023 dönemindeki temel konular arasında yapay zekânın yer aldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Akpınar & Baskan (2024), Sürdürülebilirlik Endeksindeki 78 işletmenin sürdürülebilirlik raporlarını inceleyerek yapay zekâ uygulamalarının muhasebe süreçlerine ve sürdürülebilir kalkınmanın amaçlarına katkısını araştırmışlardır. Araştırma sonuçları 33 işletmenin amaç dokuzun, 28 işletmenin amaç sekizin, 15 işletmenin amaç on yedinin ve 11 işletmenin amaç on ikinin gerçekleştirilmesinde yapay zekâ kullandığını ortaya koymuştur. İşletmeler tarafından yapay zekânın muhasebe süreçlerinde benimsenerek uygulanmasının sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşmada önemli katkılar sağlayacağı vurgulanmıştır.

Çetin (2025), yapay zekâ teknolojilerinin muhasebe eğitimine olan katkılarını, sınırlılıklarını ve kullanım alanlarını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada SWOT analizi ile Türkiye'deki muhasebe eğitiminin güçlü ve zayıf yanlarını, fırsatlarını ve tehditlerini araştırmıştır. SWOT analizi sonuçlarına göre muhasebe eğitiminin güçlü yanları; “kurumsallaşma, yaygın eğitim ağı, sertifikasyon sistemi ve uygulamalı eğitim”, zayıf yanları; “müfredatların kapsamı, dijital pedagojik yeterlik, uluslararasılaşma ve sürdürülebilirlik”, fırsatları; “küresel dönüşüm, sürdürülebilirlik, hibrit eğitim modelleri ve uluslararası akreditasyon”, tehditleri ise “dijital beceri eksikliği, akademik engeller, bilimsel yayın ve meslek sınavlarının soru yapısı” olarak tespit edilmiştir.

Özkan (2025), muhasebede yapay zekâ destekli otomasyon sistemlerinin ortaya çıkardığı etik ikilemleri ve veri güvenliği risklerini senaryo analizi ile incelemiştir. Araştırmanın bulguları yapay zekânın muhasebe mesleğinde hem teknik bir yenilik hem de etik paradigmanın yeniden tartışılmasını gerekli kılan bir dönüşüm yarattığını ortaya koymuştur. Meslek örgütlerinin, yapay zekâ kullanımına has ilke ve standartlar belirleyerek etik kodları güncellemesi ve gizlilik, şeffaflık, sorumluluk, tarafsızlık gibi temel ilkelerin yeniden tanımlanması öneri olarak sunulmuştur. Ayrıca yapay zekânın kötüye kullanımını engellemek için denetim ve sahtecilik tespit sistemlerinin geliştirilmesine ve uluslararası iş birliğinin güçlendirilmesine işaret edilmiştir.

Öztemiz & Karasioğlu (2025), Kahramanmaraş ve Ankara'da muhasebe eğitimi alan toplam 263 ön lisans ve lisans öğrencilerine anket uygulayarak öğrencilerin yapay zekâ farkındalıklarını ve yapay zekânın muhasebe eğitimine etkilerini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda öğrencilerin muhasebe eğitiminde yapay zekâ kullanımına ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları, gelecekte eğitim ve kariyer konusunda yapay zekânın önemli bir etkiye sahip olacağı ancak derslerde yapay zekâ uygulamalarının yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Güney & Özcan (2025), Bilecik ve Sakarya'da muhasebe alanında çalışan (akademisyen, meslek mensubu ve denetçi) toplam 108 katılımcıya anket uygulayarak, katılımcıların yapay zekâ farkındalıklarını ve yapay zekâyı muhasebe süreçlerinde kullanmaya yönelik tutumlarını araştırmışlardır. Araştırma bulguları katılımcıların %32,5'inin yapay zekânın muhasebe mesleğini ortadan kaldırmayacağı, %13,9'unun mesleğin dönüşeceği, %3,7'sinin ise mesleğini ortadan kaldıracağı görüşüne sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca yapay zekânın muhasebe süreçleri üzerinde olumlu etkisi olacağı, süreçleri kolaylaştıracağı, hata ve hileleri azaltacağı tespit edilmiştir.

Alicia vd. (2025), yapay zekânın denetçiler açısından fırsat mı yoksa tehdit mi olduğunu araştırmak amacıyla yaptıkları çalışmada; literatür taraması yaklaşımı ile SWOT analizi yöntemini kullanmışlardır. Araştırmanın verileri, 2020-2024 yılları arasındaki dergilerden, haberlerden ve makalelerden alınmış ve sistematik olarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları yapay zekânın denetçilerin varlığını tehdit etmeyeceğini, denetçilerin mesleki yargısına her zaman ihtiyaç duyulacağını ve yapay zekânın denetçilere denetim faaliyetlerini yürütmeye yardımcı bir araç olabileceğini ortaya koymuştur. Daha doğru risk tespiti ve insan hatasının azaltılması yoluyla, yapay zekânın denetim sürecinin verimliliğini ve etkinliğini artırma konusunda büyük bir potansiyeli olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda özetlenen çalışmaların büyük bir kısmında SWOT analizinin literatür taraması yaklaşımı ile diğer bir ifade ile ikincil veriler kullanılarak yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmada SWOT analizi yapmak için birincil verilerin kullanımı tercih edilmiştir. Hem bu açıdan hem anket dışında görüşme yönteminin kullanılması açısından, hem de araştırma verilerinin elde edildiği il açısından, yapılan bu çalışma yukarıda özetlenen çalışmalardan farklılaşmaktadır.

III. METODOLOJİ

III.I. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı muhasebe mesleği kapsamında yapay zekâ uygulamalarının SWOT analizini yapmaktır. Bu kapsamda yapay zekâ uygulamalarının muhasebe mesleği açısından güçlü yanları, zayıf yanları, fırsatları ve tehditleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapay zekâ muhasebe bilim alanını doğrudan etkileyen ve muhasebe uygulamalarının yapılış şeklini önemli ölçüde değiştiren bir teknolojidir. Günümüzde özellikle T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı olmak üzere muhasebe ile ilgili düzenleme yapma sorumluluğu olan yetkili kurumlar muhasebesel işlemlerin dijital ortama taşınmasına, daha objektif verilerin oluşturulmasına ve denetimine imkân sağlayacak yapay zekâ destekli yatırımlara büyük önem vermektedir. Vergi gelirlerinin doğru tespit edilmesinde ve kayıt dışı ekonomi ile mücadelede söz konusu uygulamaların katkısı büyüktür. Bu kapsamda muhasebenin yapay zekâ ile entegrasyonun sağlanması ülke ekonomisinin gelişimi açısından gereklidir. Muhasebeci adaylarının muhasebe mesleğinde yapay zekâ uygulamalarının güçlü ve zayıf yanlarına, fırsatlarına ve tehditlerine yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın değişime ve gelişime sürekli olarak açık olan muhasebede yapay zekânın daha etkin kullanılmasına katkı sağlamak açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Muhasebe mesleğinde yapay zekâ uygulamalarının zayıf yanlarını geliştirmek, güçlü yanlarını kullanarak bunları fırsata dönüştürmek ve mesleği tehdit eden durumlara yönelik önlemler almak mesleğin geleceği açısından önem arz etmektedir.

III.II. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni 2025 yılı sonu itibarıyla Kırşehir ilindeki SMMM Odasına kayıtlı olan toplam 35 SMMM adayından oluşmaktadır. Araştırmanın ruhsatı olan muhasebe meslek mensupları yerine ruhsat alma adayı olan geleceğin muhasebe meslek mensupları ile yapılmasının gerekçesi, gençlerin teknoloji ve yapay zekâ konularında daha ilgili ve bilgili olmalarıdır. Kırşehir SMMM Odasında kayıtlı bulunan SM ve SMMM unvanlı kişilerin yaşları ve teknolojik eğilimleri dikkate alındığında yeterli düzeyde araştırma verilerinin elde edilmesi açısından bu yaklaşım benimsenmiştir. Araştırma kapsamında her bir SMMM adayına bir diğer ifade ile evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış olup, yüz yüze görüşme talebimizi ve sorularımızı cevaplamayı kabul eden 27 SMMM adayı araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Örneklem, evrenin yaklaşık %77'sidir.

III.III. Araştırmanın Yöntemi

Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Sosyal bilimlerin inceleme konusu, değişen sosyal ve kültürel bağlamda insandır. Sosyal ve kültürel bağlamlar, nedenleri ve çözümleri hakkında metodolojik araştırmalar gerektiren ciddi sosyal, ekonomik, politik, ekolojik ve diğer sorunlarla karşı karşıyadır. Sorunlar, davranışları tahmin edilemez olan insanlarla ilgili olduğundan sorunları anlamak, çözmek ve gerçeği bulmak için çeşitli yöntemlerin kullanılması ön koşuldur. Toplumla ilgili çeşitli sorunları çözmek, bilgiye olan ihtiyacı gidermek ve iyi bir sosyal araştırma yürütmek için dengeli bir sosyal araştırma yöntemi izlemek vazgeçilmezdir (Upadhyay & Kumar, 2014: 54).

Sosyal bilimlerde, sosyal yapıları tanımlayan nispeten istikrarlı kalıplar ve uygulamalar ölçülmek istediğinde nicel veri toplama ve analiz yöntemleri tercih edilir. İstisnaların ve özel durumların daha derinlemesine analiz edilmesi gerektiğinde veya bunların altında yatan anlamlar ve tercihler anlaşılacak istendiğinde nitel yöntemler benimsenir. Bu açıklamalar doğrultusunda nicel çalışmaların “ne” sorusuna, nitel çalışmaların ise “neden” ve “nasıl” sorularına yöneldiği ifade edilebilir. Nitel araştırmalar, araştırma yapılan konunun anlamlarına, kavramlarına, tanımlarına, özelliklerine, metaforlarına, sembollerine ve açıklamalarına atıfta bulunan bir yaklaşımı benimser (Lune & Berg, 2017: 12). Sonuç olarak nitel araştırmalar, araştırmacıların araştırma yaptıkları kişilerin araştırma konusu hakkındaki anlayış ve algılarını keşfetmeyi amaçlayan ve buna uygun teknikleri olan bilimsel bir araştırma yöntemidir.

Nitel araştırmalarda görüşmeler, odak grup tartışmaları, gözlemler, açık uçlu anketler ve belgesel incelemeler veri toplama yöntemleri olarak kullanılma eğilimindedir. Yapılan bu araştırmada görüşme (mülakat) yönteminin kullanılması tercih edilmiştir. Nitel araştırmalarda en yaygın veri toplama yöntemi olan görüşme; araştırmacı ile katılımcı arasında yapılan konuşmalar yoluyla veri toplamayı içerir. Görüşmeler yüz yüze veya telefon veya video konferans gibi teknolojik araçlar aracılığıyla yapılabilir. Genellikle, araştırmacı görüşmeler sırasında ne soracağını yönlendirmesi açısından önceden belirlediği sorular oluşturur. Görüşmeler yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış veya yapılandırılmamış olabilir. Yapılandırılmış görüşmelerde, her katılımcıya listedeki ek sorular olmaksızın aynı sorular

sorulurken, yapılandırılmamış görüşmelerde araştırmacı, katılımcılardan daha fazla veri toplamak için yönlendirici sorular sorabilir ve ek sorular yöneltebilir (Mwita, 2022: 619-620). İnsanların bilgi birikimi, bakış açıları ve yorumlarıyla açık bir şekilde birleşen nitel veriler, insanların kalbinden ve zihninden benzersiz bir şekilde elde edilir. Yorumlama, insanların deneyimleriyle ilişkili olan nitel araştırmanın temel yapı taşıdır (Upadhyay & Kumar, 2014: 54).

Yapılan bu araştırma kapsamında toplam beş adet yarı yapılandırılmış açık uçlu soru hazırlanmıştır. Görüşme sorularının ilki katılımcıların demografik özelliklerini, diğer sorular ise yapay zekâ uygulamalarının muhasebe alanındaki zayıf ve güçlü yönlerini, fırsat ve tehditlerini tespit etmeye yöneliktir. Görüşmeler için katılımcılardan görüşme öncesi randevu alınmıştır. Katılımcıların çalıştıkları ofiste ya da işletmede yüz yüze gerçekleştirilen görüşmeler, çalıştığı yer uygun olmayan katılımcılar için araştırmanın çalışma ofisinde yapılmıştır. Görüşmelerin öncesinde katılımcılara araştırmanın amacı ve kapsamı açıklanmıştır. Ayrıca yapılan görüşmelerin ses kayıt cihazı ile kaydedilmesi hususunda izinleri istenmiştir. Görüşmeler 2025 yılının aralık ayında gerçekleştirilmiştir.

Ses kayıt cihazına kaydedilen görüşme verileri Microsoft 365 Word uygulamasının “döküm” özelliği kullanılarak otomatik olarak metne dönüştürülmüş ve metnin kontrolü araştırmacı tarafından sağlanmıştır. Daha sonra metin nitel analiz yazılım programı olan MAXQDA 26’ya aktarılmıştır. MAXQDA programına aktarılan araştırma verileri içerik analizine ve tematik analize tabi tutulmuştur. Bu kapsamda veriler kodlanmış, temalara ayrılmış, kategoriler oluşturulmuştur. Verilerin kodlanması her soruya verilen cevapların metin üzerinde ayrı ayrı işaretlenerek, aynı cevapların tek bir koda atanması şeklinde yapılmıştır. Sonrasında benzer kodlar bir araya getirilerek temalar ve kategoriler oluşturulmuştur. Analiz sonuçları kod matrisleri kullanılarak görsel olarak raporlanmış ve çeşitli bulgulara ulaşılmıştır.

MAXQDA, yazılıma yeni metinlerin dahil edilmesi böylece tüm materyal toplanmadan önce kodlamaya başlanabilmesi, ampirik materyalin düzenlenmesi ve saklanması, manuel olarak yapılması zor olacak çapraz referanslamaya olanak sağlaması, kodlama sürecinde elde edilen içgörülerin kaydedilmesine olanak tanıyan ve farklı araştırmacılar arasında fikir alışverişine de hizmet eden notların oluşturulması ve kodların kategorilerle ilişkilendirilmesine olanak tanıyan hiyerarşik seviyelerin kullanılması gibi birçok açıdan avantajları olan nitel veri analizine yönelik bir yazılımdır (Oliveira vd., 2016: 80).

III.IV. Araştırmanın Kısıtları

Araştırma Kırşehir ili SMMM odasına kayıtlı olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden SMMM adaylarının görüşlerini yansıttığı için araştırma sonuçlarının genellenebilirliği sınırlıdır. Ayrıca SMMM adaylarından bazılarının il dışında ikamet etmesi, zaman ve maliyet kısıtı sebebiyle araştırmanın evreninin tamamı ile görüşme yapılmasını engellemiştir.

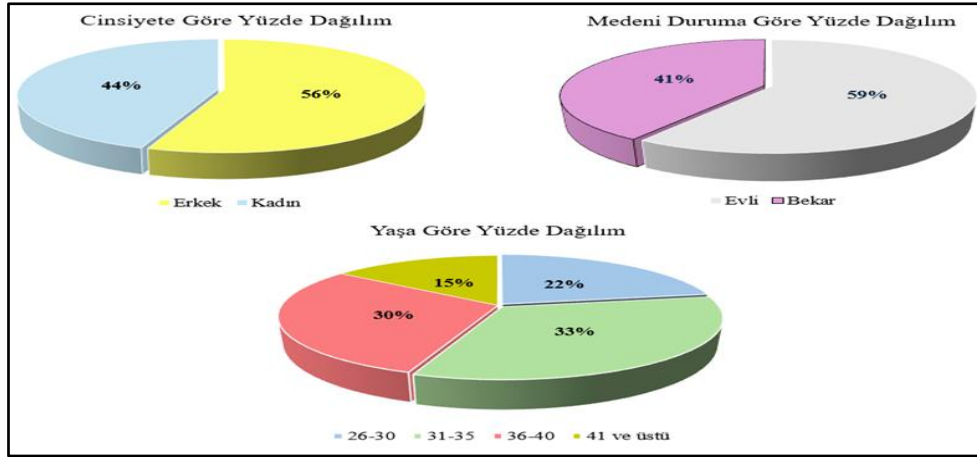
III.V. Araştırmanın Bulguları

Araştırmanın bulguları katılımcıların; demografik özelliklerine, muhasebe mesleği açısından yapay zekâ uygulamalarının güçlü yanlarına, zayıf yanlarına, fırsatlarına ve tehditlerine yönelik görüşlerine göre ayrı başlıklar halinde aşağıda sunulmuştur.

a. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular

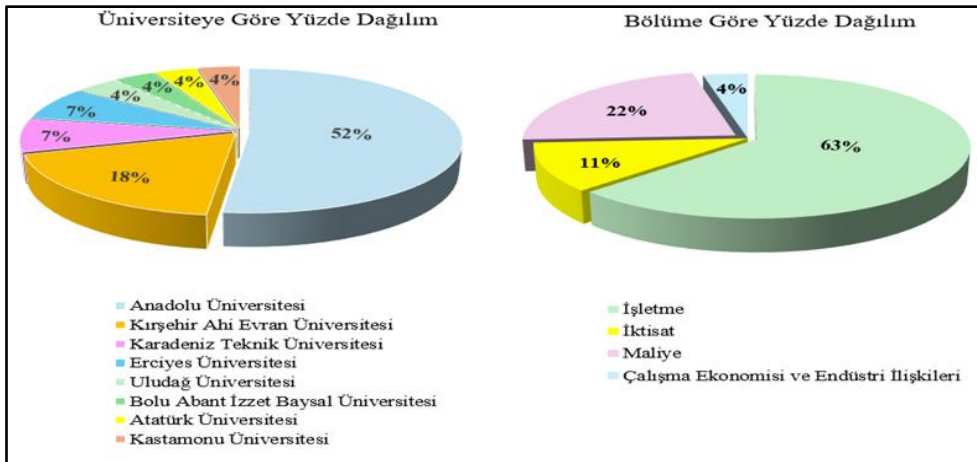
Araştırmaya katılan SMMM adaylarının cinsiyete, medeni duruma ve yaşa göre yüzde dağılımları Şekil 1’de, mezun olunan üniversiteye ve bölüme göre yüzde dağılımları ise Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 1.: Katılımcıların Cinsiyete, Medeni Duruma ve Yaşa Göre Yüzde Dağılımları

Şekil 1’de yer alan bilgilere göre, araştırmaya katılan SMMM adaylarının %56’sını erkekler, %44’ünü kadınlar oluşturmuştur. Medeni durumları açısından adayların %59’u evli, %41’i bekârdır. Yaş aralıklarına göre dağılım incelendiğinde araştırmaya en az 41 yaş ve üstü adayların katılım gösterdiği ifade edilebilir. En çok katılım ise 31-35 yaş aralığında olan SMMM adayları tarafından gerçekleşmiştir.

Şekil 2.: Katılımcıların Üniversiteye ve Bölüme Göre Yüzde Dağılımları

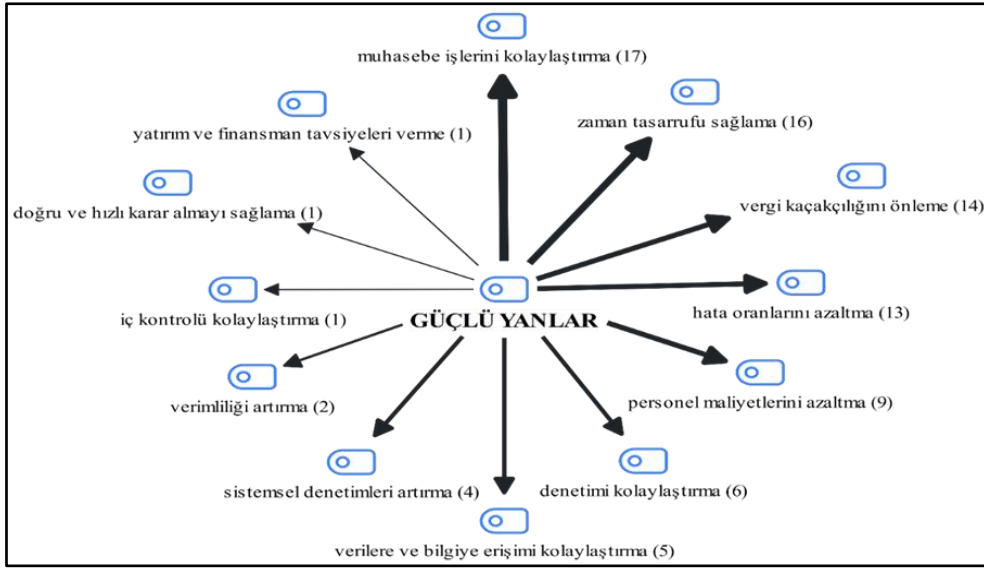

Şekil 2’de SMMM adaylarının lisans derecesinde mezun oldukları üniversiteler ve bölümler yer almaktadır. Buna göre araştırmaya katılan SMMM adaylarının %52’si Anadolu Üniversitesi mezunudur. Anadolu Üniversitesini %18 ile Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi takip etmiştir. SMMM adaylarının %63’ü İşletme, %22’si Maliye, %11’i İktisat ve %4’ü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölümünde öğrenimlerini tamamlamıştır.

b. Muhasebede yapay zekâ uygulamalarının güçlü yanlarına ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan SMMM adaylarının muhasebe mesleği açısından yapay zekâ uygulamalarının güçlü yanlarını ortaya koyan görüşlerini yansıtan analiz bulguları Şekil 3’te sunulmuştur.

Şekil 3.: Muhasebede Yapay Zekânın Güçlü Yanları

Şekil 3'te yer alan bulgular katılımcılara göre yapay zekânın en güçlü yanlarının muhasebe işlerini kolaylaştırması, zaman tasarrufu sağlama, vergi kaçakçılığını önlemesi ve hata oranlarını önemli ölçüde azaltması olduğunu göstermektedir. Yapay zekâ teknolojisi ve dijital muhasebe uygulamaları iş yükünün çok fazla olduğu muhasebe bürolarındaki ve işletmelerin muhasebe birimlerindeki muhasebe işlerinin daha pratik, zahmetsiz ve kısa sürede yapılması açısından büyük kolaylık sağlamıştır. Geçmiş yıllarda muhasebenin kaydetme işlevini yerine getirebilmek için ihtiyaç duyulan belgelerin muhasebeciler tarafından mükelleflerden toplanması gerekirken, günümüzde elektronik belge uygulamaları sayesinde muhasebe belgelerinin elde edilmesi çok kolaylaşmıştır. Yapay zekâ destekli yazılımların, söz konusu muhasebe belgelerinin kaydını otomatik olarak yapabilir hale gelmesi ile muhasebenin kaydetme, sınıflandırma ve özetleme fonksiyonu muhasebeciler için zaman alıcı bir iş yükü olmaktan çıkmıştır. Böylece muhasebe işlemlerinde insan kaynaklı hata ortaya çıkma riski azalmıştır. Vergi kaçakçılığı ile mücadele açısından da yapay zekâ destekli muhasebe ve denetim uygulamalarının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından etkin şekilde kullanılıyor olması sürece önemli katkı sağlamaktadır. Yapay zekâ destekli KAŞİF, SARP ve KURGAN adı verilen uygulamalar kullanılarak hata ve hileyi tespit etmenin yanı sıra sahte belge düzenlemenin de önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

Yapay zekâ uygulamalarının zaman tasarrufu sağlama, muhasebecilere olan ihtiyacı azaltmıştır. Daha önceden daha fazla sayıda kişinin üstesinden gelebildiği işler, yapay zekâ ile çok daha az sayıda kişi ile yapılabilir hale gelmiştir. Bu da muhasebe büroları ve işletmeler açısından personel maliyetlerinde olumlu bir etki yaratmıştır. Denetimi kolaylaştırma, verilere ve bilgiye erişimi daha kolay hale getirme, sistemsel denetimleri artırma, daha yüksek verimlilik sağlama, iç kontrolü kolaylaştırma, doğru ve hızlı karar almayı sağlama, yatırım ve finansman tavsiyeleri verme yapay zekânın katılımcılar tarafından belirtilen diğer güçlü yanlarıdır. Katılımcıların Şekil 3'te özetlenen görüşlerini doğrudan yansıtan ifadeler şunlardır:

K2: "Yapay zekânın güçlü yanı, istenilen verilere daha hızlı ve anında ulaşabiliyoruz artık."

K3: "Yirmi sene önce faks ile bir belge gönderildiğinde o belgeyi bilgisayar sistemlerine tanıtmaya olanağı yoktu. Günümüzde saniyeler içinde karşı taraftan gelen belge bizim bilgisayarımızda oluyor."

K5: "Yapay zekâ işi daha hızlı yapmamızı sağlıyor, daha basite indiriyor, hatasız ve şeffaf çalışmamızı sağlıyor."

K10: "Mesela biz bir uygulama satın aldık e-mükellef diye. Beyanname gitti mi, gitmedi mi bizi uyarıyor, işe giriş çıkışlar için bizi uyarıyor. Oradan mükellefin telefonuna bildirim gönderebiliyoruz tek tuşla. Mükellef o uygulamayı indirip veya bilgisayardan girip borcu yoktur yazısına, vergi levhasına, vergi ve SGK borçlarına, istediği her türlü evrağa ulaşabiliyor."

K11: “Artık kâğıt fatura falan kalktı, önceden ofis boylar vardı, evrak topluyordu, şimdi artık sadece z raporu topluyoruz, yapay zekâ bizim yerimize otomatik bir şekilde faturaları çekiyor.”

K15: “İşimizi kolaylaştırıyor, faturaları firmalardan tarattırıyoruz, kendileri KDV’sini hazırlayıp bizim sistemimize aktarabiliyor, zaten otomatik yapıyor, bize sadece kontrol aşaması kalıyor.”

K16: “Birçok noktada yapay zekâ zaten şu anda günlük hayatımızı ele geçirdi diyebiliriz. Bir noktada takılıyor mevzuat konusunda insanız, yetişemediğimiz yerler oluyor. Ben yapay zekâyâ soruyorum. Diyorum ki şu işlem hangi kodla işlenmeli, muhasebe kaydı nasıl yapılmalı? Hepsini de çok güzel yapıyor. İş hukuku alanında takılıyor. İşçinin kıdem tazminatı hesaplamasını yapar mısın ya da hak ettiği durumlar nelerdir diye gayet güzel bir şekilde kaynağını da getirerek hatasız bir şekilde hazırlıyor.”

K19: “Ben fatura, fiş, banka hareketi girmek istemiyorum böyle saatlerce. Onu alsın, otomatik yapsın, ben de kontrolümü yapayım, mizanımı çekeyim, kontrol edeyim bitsin. Ben hala hangi gidere atacağım konusunda hata yapabiliyorum.”

K20: “Yapay zekâ her şeyi yapıyor, ben bizzat evrak işlediğim için söylüyorum. Bir müşterinin gelirini giderini her şeyini hazırlıyor, beyanname aşamasına da getiriyor. Sadece bir tıklamak kalıyor.”

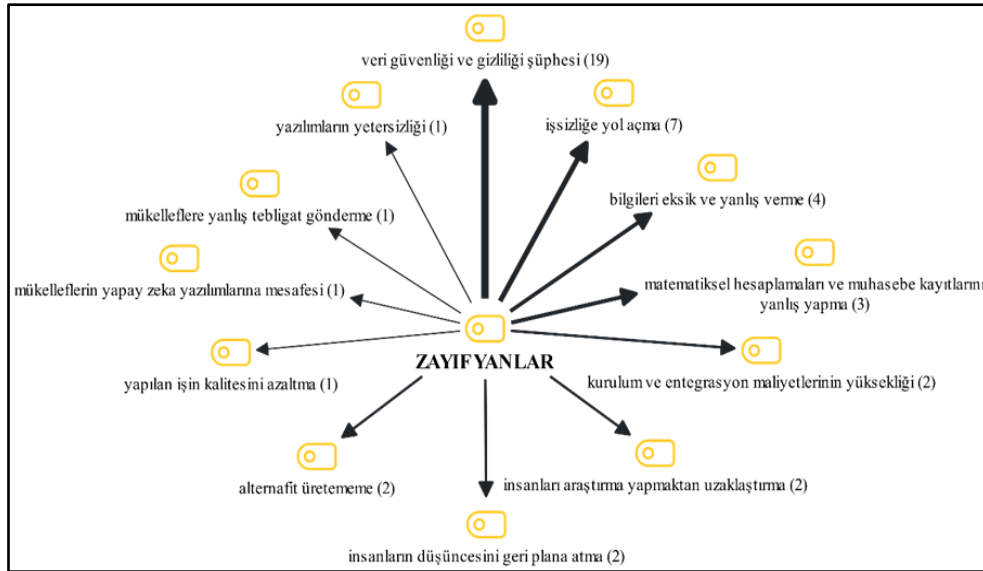
K22: “Özellikle yapılan hataların riskini biraz daha düşürebilir diye düşünüyorum çünkü hepimiz insanız ve sayısal verilerle o kadar çok uğraşıyoruz ki gün geliyor ister istemez gözümüz ve beynimiz yorulduğu için riski artırıyoruz, en kötü ihtimalle kuruluş farkını bile bazen çok detaylıca arama gereksinimi duyuyoruz.”

K24: “İşimizi kolaylaştırabiliyor. Açıkçası bu yönden bence yapay zekânın mesleğe entegrasyonu çok değerli ve yapılmalı da bence çünkü çağ geliyor, hâlâ elle bir şeyleri yapmamalıyız.”

c. Muhasebede yapay zekâ uygulamalarının zayıf yanlarına ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan SMMM adaylarının muhasebe mesleği açısından yapay zekâ uygulamalarının zayıf yanlarını ortaya koyan görüşlerini yansıtan analiz bulguları Şekil 4’te sunulmuştur.

Şekil 4.: Muhasebede Yapay Zekânın Zayıf Yanları

Şekil 4, yapay zekâ uygulamalarının en zayıf yanının veri güvenliği ve gizliliği şüphesi olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmaya katılan SMMM adaylarının yaklaşık %70’i (19/27) veri güvenliği ve gizliliği konusunda yapay zekâyâ tam olarak güvenmemektedir. Muhasebe verilerini bulut sistemlerde depolayan yazılım firmalarının bu verileri maddi çıkar elde etmek için kullanmaları ya da bu verilerin kötü niyetli kişiler tarafından çalınması gibi riskli durumların ortaya çıkma ihtimali katılımcılar açısından endişe verici bulunmuştur. Yapay zekâ uygulamalarının diğer zayıf yanları sırasıyla işsizliğe yol açması, bilgileri eksik ve yanlış vermesi, matematiksel hesaplamaları ve muhasebe kayıtlarını yanlış yapması, kurum ve entegrasyon maliyetlerinin yüksek olması, insanları araştırma yapmaktan

uzaklaştırması, insanların düşüncesini geri plana atması, alternatifler üretememesi, yapılan işin kalitesini azaltması, mükelleflerin yapay zekâ yazılımlarını öğrenmeye mesafeli olması, mükelleflere yanlış tebligat göndermesi ve yazılımların yetersiz olmasıdır.

Şekil 3'te personel maliyetlerini azaltma yapay zekânın güçlü yanı olarak ifade edilmiştir. Personel maliyetlerinin azalması işveren açısından olumlu, çalışan açısından olumsuz bir durumdur. Bu kapsamda yapay zekâ uygulamalarının istihdamı azaltma ve böylece işsizliğe yol açma riski bulunmaktadır. Yapay zekâ birçok işi kolaylaştırırsa da istenen bilgileri eksik ve yanlış verme, matematiksel bazı hesaplamaları yanlış yapma ya da muhasebe işlemlerini yanlış hesaplar kullanarak kaydetme gibi durumlar sebebiyle tam güven sağlayamamaktadır. Bu sebeple araştırmaya katılan SMMM adayları yapay zekâ uygulamalarının kontrol gerektirdiği görüşündedir. Katılımcıların yapay zekâ uygulamalarının zayıf yanlarına ilişkin görüşlerini doğrudan yansıtan ifadelerden bazıları şunlardır:

K1: “Veri güvenliği ne derecededir bilemiyoruz. Bulut yazılımlar çıkmış, veri depolayan firmaların ne kadar güvenilir olduğuna da bakmak lazım ilerleyen süreç içerisinde.”

K2: “Artık her ne kadar şifrelerimiz olsa da bilgiler açık hale geliyor. Art niyetli insanların eline düştüğü zaman maalesef çok kullanılabilir. Güvenlik riski çok fazla var.”

K6: “Yapay zekâ her şeyi görüyor, kişisel veri mi desem artık her detaya uzanabiliyor. Belki veri gizliliği açısından bir sıkıntı olabilir çünkü bugün bir memurun gördüğünü, yarın bir gün bir mali müşavir de görebilir sistem üzerinden ya da başka bir şahıs da sorgulayabilir ya da sorgulatabilir.”

K7: “Zayıf yanları biraz bizim düşüncemizi geri plana itiyor gibi, düşünmemizi engelliyor gibi. Daha çok böyle robotik bir hal almaya başlayacak gibi muhasebe, böyle düşünüyorum.”

K8: “Bazen özet bilgi verebiliyor, ben detay istiyorum mesela benim o detayı belirtmemi istiyor. Yapay zekâda hala eksiklikler şöyle, bir rol vermedikçe kendi rolünü alamayabiliyor. Seni şu role soktum, buna göre hareket et demem lazım. Aslında ben onu yaptığımda bir muhasebeci gibi düşünmesi için kendim öyle düşünmem lazım. Onu da ben düşünürsem zaten yapay zekânın bir anlamı kalmıyor.”

K11: “Yapay zekâyâ aslında biz daha tam güvenemiyoruz. Neden diyecek olursanız şöyle, mesela biz şu an internet üzerinden direkt faturayı çekiyoruz, kontrol ediyoruz, etmediğimiz zaman mesela bir tane faturayı yanlış çekse, çekmese, eksik çekse ya da bir KDV oranını 10 yerine 20, 20 yerine sıfır yazsa oradan bir tane beyanname yanlış versek işler iyice büyüyüp geliyor. O yüzden kontrol etmemiz gerekiyor.”

K14: “Yapay zekâda şununla karşılaşabiliyoruz, yanlış yevmiye kayıtlarına atılma durumu. Yapay zekâ ile bugün bir banka ekstresini olduğu gibi yevmiye kayıtlarını verisel olarak sisteme yükledik diyelim ama sonrasında tekdüzen hesap planıyla karşılaştığımızda 101 yerine 103'e atabiliyor, yanlış yapabiliyor. Kontrol etmemiz elle kaydetmemizden daha zor oluyor bu sefer.”

K15: “Düşünemiyor, siz ne söylerseniz onu yapıyor sadece, onun haricinde alternatif yanlarını düşünemiyor, bence bu en büyük zayıflıklarından birisi bu.”

K16: “Birkaç gün önce bir program gördüm muhasebe mesleğiyle ilgili. Mükellef faturayı kestiği anda program faturayı çekiyor, KDV'sini ayırıyor, gerekiyorsa stopajını ayırıyor, damga vergisini ayırıyor. Sonra arka planda bunu vergileştiriyor, KDV beyannamesini oluşturuyor. Bir tek tıklayıp gönder tuşuna basma kalıyor geriye. Bizler işsiz kalacağız, yapay zekâ bu konuda çok hızlı giderse.”

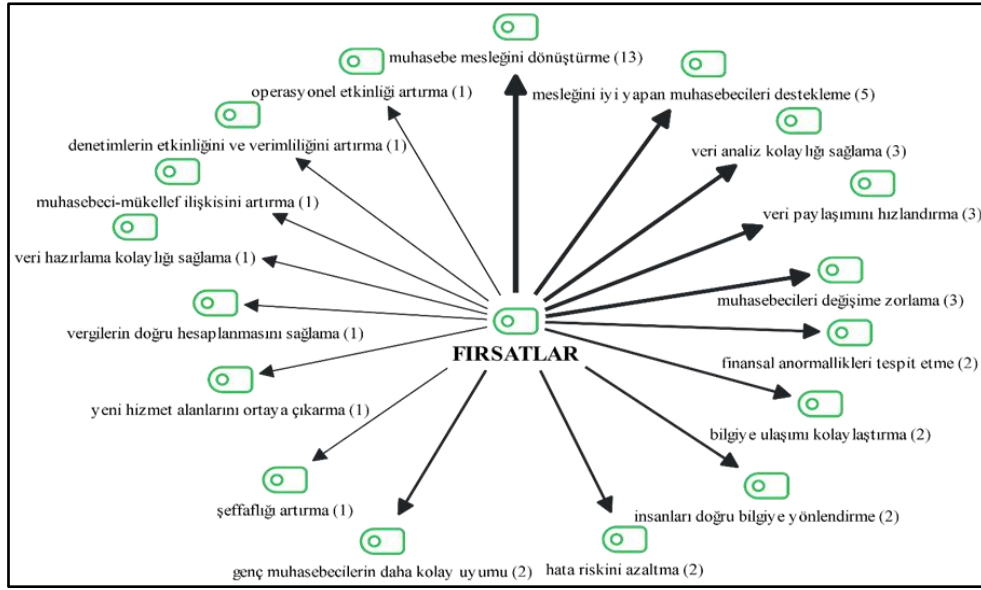
K21: “Verilerimiz çalınabilir. Kullandığım yapay zekânın şirketi verileri başka yerde paylaşırsa bu sıkıntı. Yapay zekâ çok iyi bir şey ama bir o kadar da tehlikeli.”

K26: “İnsan düşünen bir varlıktır, karmaşık durumlarda alternatif çözümler üretebilir. Yapay zekâ tecrübe gerektiren durumlarda yetersiz kalabilir.”

d. Muhasebede yapay zekâ uygulamalarının fırsatlarına ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan SMMM adaylarının muhasebe mesleği açısından yapay zekâ uygulamalarının fırsatlarını ortaya koyan görüşlerini yansıtan analiz bulguları Şekil 5'te sunulmuştur.

Şekil 5.: Muhasebe Yapay Zekânın Fırsatları

Şekil 5'te yer alan bulgular yapay zekânın muhasebe mesleğini önemli ölçüde ve olumlu şekilde dönüştürdüğünü göstermektedir. Daha önceden fiziki belge ve defter üzerinden gerçekleştirilen muhasebe ile ilgili işlemler teknolojinin gelişmesiyle elektronik ortama taşınmış ve muhasebe yazılımları kullanılarak dijital ortamda yapılmaya başlanmıştır. Muhasebe mesleği bu açıdan zaten bir dönüşüm yaşamıştır. Günümüzde yapay zekâ destekli muhasebe yazılımlarının geliştirilmesi ile birlikte muhasebecilerin geçmiş yıllarda bilgisayarlar başında uzun süre oturarak bizzat yaptıkları rutin işleri artık yapay zekâ otomatik olarak belgelerden çekmek suretiyle beyanname gönderme aşamasına kadar getirmektedir. Bu açıdan yapay zekânın muhasebe mesleğini dönüştürmesi muhasebeciler açısından bir fırsat olarak değerlendirilmiştir. Muhasebecileri angaryadan kurtaran yapay zekâ destekli yazılımlar, muhasebecileri asıl işleri olan müşavirliğe yönlendirmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre yapay zekâ, mesleğini iyi yapan ve söz konusu bu dönüşüme açık olan muhasebecileri destekleyen bir uygulamadır. Yaşı genç olan muhasebecilerin yapay zekâ destekli uygulamalara uyumlarının daha kolay olacağı da analiz kapsamında elde edilen bir başka bulgudur.

Katılımcılara göre yapay zekâ uygulamalarının ortaya çıkardığı diğer fırsatlar; muhasebe verilerinin analiz edilmesini kolaylaştırma, veri paylaşımını hızlandırma, muhasebecileri değişime zorlama, finansal anormallikleri tespit etme, bilgiye ulaşımı kolaylaştırma, doğru bilgiye yönlendirme, hata riskini azaltma, şeffaflığı artırma, yeni hizmet alanları ortaya çıkarma, vergilerin doğru hesaplanmasını sağlama, veri hazırlamayı kolaylaştırma, muhasebecilerin mükelleflerine daha fazla zaman ayırmasına imkân sağlama, denetimlerin etkinliğini ve verimliliğini artırma ve işletmelerin operasyonel etkinliğine katkı sağlama olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların yapay zekâ uygulamalarının fırsatlarına ilişkin görüşlerini doğrudan yansıtan ifadelerden bazıları şunlardır:

K3: “Meslek yaşantımızı doğrudan etkileyecek, yapay zekâ mesleğimizi hızlandıracak, mesleği şekillendirerek daha ileriye, zirveye taşıyacaktır. Yapay zekâ muhasebe ofislerinin geleceğini şekillendirecektir.”

K4: “Yapay zekâyla birlikte yeni hizmet alanları ortaya çıkabilir. Ya da veri analisti gibi yeni meslekler ortaya çıkabilir.”

K5: “Denetimlerin vergi dairesi tarafından mesela daha hızlı, daha şeffaf, daha kolay yapılmasını sağlayabilir. Karmaşıklığın önüne geçmiş olabilir. Daha adil bir vergi hesaplaması yapılabilir.”

K6: “Bugün mesela her şeyi bir anda öğrenemiyorsunuz, tecrübe etmeniz gerekiyor. Ama şimdi yapay zekâyla direkt sorabiliyorsunuz. Şu hesapları kullanın işte borç çalıştırın alacak çalıştırın gibi. Yarın bir gün ofis açan birisi için söylüyorum, bir meslektaşına sorabilir ama sürekli sürekli bir yere kadar sorabilir, vergi dairesinin kapısını ne kadar çalabilirsin, bilgiye ulaşmak çok kolay.”

K9: “Mali müşaviri değişime mecbur kalıyor, bu işi bilmeyen yapmayacak artık. Hazine ve Maliye Bakanlığında görevli bir arkadaşla görüştüğümde bana şunu söylemişti, birkaç yıla kadar mükellefin kestiği fatura sisteme otomatik olarak düşecek ve mali müşavirler sadece ve sadece yapabilirse ve başarabilirse kendini yenileyerek danışmanlık görevini yapacak.”

K10: “Bütün evrak işi bitecek diye görüyorum, her şey sistemde olacak zaten. Biz sadece danışmanlık olarak mesleği sürdüreceğiz.”

K11: “Mükelleflerle birebir ilişkimiz daha fazla artıyor. Çünkü iş yükünden faturalardan kafayı kaldırıp mükelleflere nasılsın, iyi misin, durum nedir, ne değildir soramıyorduk. İkili sohbetlerimiz daha iyi oluyor.”

K13: “Defter tutmadan ziyade danışmanlığın önünü açacak. Benim en büyük gördüğüm fırsatlardan bir tanesi bu. Ben yarın bir gün ruhsatı aldığımda defter tutmadan ziyade danışmanlık tarafına ve denetim tarafına yoğunlaşmayı düşünüyorum.”

K14: “Hazine ve Maliye Bakanlığının dijital birçok uygulaması var. Kurgan çıktı gündemde, kurganla birlikte denetim süreci daha kısaldı. Kurganı yöneten sistem çok daha kısa sürelerde sıkıntıları görebiliyor, anormalliklerin tespitini daha kısa sürede yapıyor.”

K16: “Bence mali müşavirlik mesleği birazcık daha çok denetim, bilirkişilik gibi daha fazla mesleki tecrübeyle yönetme alanına doğru gidiyor gibi.”

K18: “Bana bizim mesleğimiz oturup fiş fatura işlemekten ziyade ileriye dönük daha böyle danışmanlık bazında olacak gibi geliyor. Çok fazla angaryadan kurtaracak.”

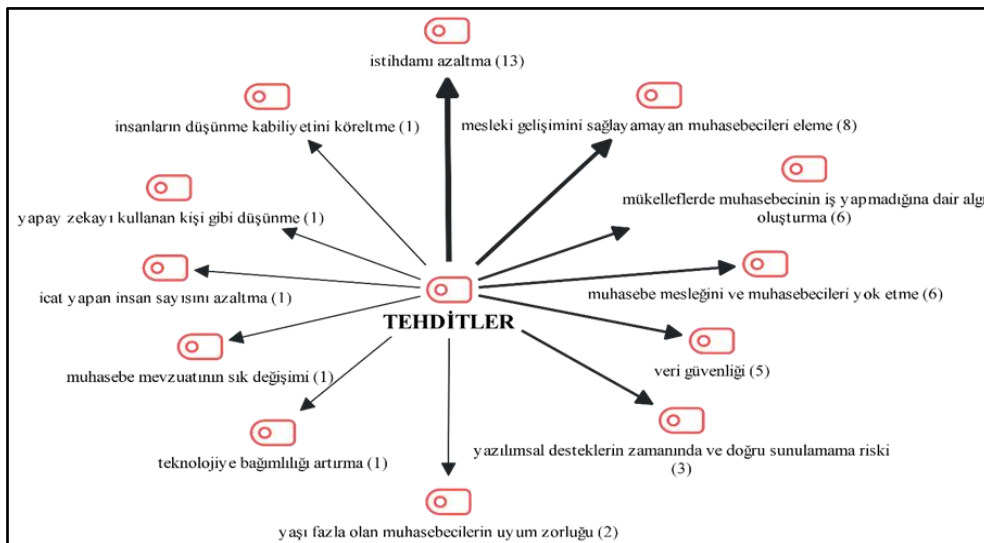
K21: “Yapay zekânın mali müşavir mühendisliği diye bir meslek çıkaracağını biliyorum. Bu olmalı zaten inşaat mühendisi gidip inşaat yapmıyor ama bir mali müşavir evrağı işliyor. Ben işlememeliyim. Ben yorumlayıcı ve onu düşünen kafa olmalıym.”

K24: “Ben fırsat olarak şöyle düşünüyorum, meslek artık elle işlediğimiz muhasebeden çıkacak, mali kısımdan çıkacak müşavirlik kısmına kayacak gibi. O yüzden müşavirlik kısmı, bizim danışmanlık üretebileceğimiz kısım hepimizi birbirimizden ayıran nokta olacak aslında ve bence mesleğin değeri daha çok anlaşılacak.”

e. Muhasebede yapay zekâ uygulamalarının tehditlerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan SMMM adaylarının muhasebe mesleği açısından yapay zekâ uygulamalarının tehditlerini ortaya koyan görüşlerini yansıtan analiz bulguları Şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 6.: Muhasebede Yapay Zekânın Tehditleri

Şekil 6’da yer alan analiz bulguları SMMM adaylarının muhasebede yapay zekâ uygulamalarının meslek için tehdit oluşturan yanlarının en çok sırasıyla istihdamı azaltması, mesleki gelişimini sağlayamayan muhasebecileri tercih edilebilir olmaktan çıkarması, mükelleflerde muhasebecinin iş

yapmadığına dair algı oluşturmaması, muhasebe mesleğini ve muhasebecileri yok etmesi, veri güvenliğini riske atması, yazılımsal desteklerin zamanında ve tam olarak sunulmaması ve yaşı fazla olan muhasebecilerin uyum zorluğu yaşaması olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcılara göre yapay zekâ uygulamaları muhasebeci istihdamı açısından tehdit olarak algılanmaktadır. Yapay zekânın muhasebeye entegrasyonu, işlerin yapılış şeklini kolaylaştırdığı ve iş yükünü azalttığı için muhasebe işlemlerini yapan çalışan sayısı üzerinde olumsuz bir etki oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra yapay zekâ destekli muhasebe uygulamaları hakkında kendini geliştirmeyen muhasebecilerin eski usulle mükelleflerine hizmet sunmaya devam etmesi mümkün görünmemektedir. Özellikle yaşı fazla olan muhasebecilerin yapay zekâyâ uyum sağlamakta zorluk yaşadığı belirtilmiştir. Görüşmeye katılan SMMM adaylarının yaklaşık %22'sinin (6/27) yapay zekânın muhasebe mesleğini ve muhasebecileri yok edeceğini ileri sürmesi dikkat çekici bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Teknolojiye bağımlılığı artırma, muhasebe mevzuatının sık değişimi, icat yapan insan sayısını azaltma, zamanla uygulamayı kullanan kişi gibi düşünme eğilimi gösterme ve insanların düşünme kabiliyetini köreltme yapay zekânın diğer tehditleri olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların yapay zekâ uygulamalarının tehditlerine ilişkin görüşlerini doğrudan yansıtan ifadelerden bazıları şunlardır:

K1: “Yapay zekâ ile mesleğini önemsemeyen kişiler bence elenecek. Bir mali müşavirimizin yaşı 65 diyelim, artık onu diskalifiye edecek çünkü zaten kullanamayacak, ne olduğunu anlayım diyene kadar da zaman geçecek.”

K2: “Mesleği bir kalbur gibi sallamaya başlıyor, mesleği bırakmak isteyenleri, emekliliği gelmişleri ve online sistemlere geçemeyenleri kalburdan dökcek.”

K3: “Yazılım ekibinin sürece tam vakıf olmaması, yazılım desteklerinin zamanında ve doğru olarak sunulmaması tehdidi sürekli olarak gündemde olacaktır.”

K4: “Veri güvenliği açısından tehdit olabilir, onun dışında mesleki işsizlik ortaya çıkarabilir.”

K6: “İş gücünü biraz azaltır diye düşünüyorum, ofislerde normalde angarya iş çok fazla olduğu için insanlar çalışıyor. Angarya iş kalktığında her şey otomatikleştiğinde sadece mali müşavire ihtiyaç olacak.”

K7: “İşsiz sayısı daha çok artar, istihdam açısından bir daralma olur. 10 kişinin yaptığı bir işi bir kişi yapmaya başlar. Daha çok sistematikleştirdiği için insan gücüne, emeğine ayrılan pay azalacak.”

K13: “İstihdamı kötü etkileyecek, bu da çalışan sayısını azaltacaktır. Yapay zekâ teknolojisine ayak uydurmayan meslek mensupları, kara düzen üzerinden gidenler tamamıyla elenecek kesinlikle.”

K20: “Bir tıkla para kazanıyorsunuz diyen mükellefler var. Bir imzayla para kazanıyorsunuz diyen zihniyetten küçük şehirlerde özellikle hiç para alamazsınız. Çünkü herkesin kulağı duyar. Onun için bu mesleği yapay zekâ bitirir.”

K21: “İlk gidecek mesleklerden bir tanesi muhasebedir, diğeri sigortadır. Ben inanıyorum olacağını çünkü yaptığımız bir şey yok. Daha önceden bizim bilgi becerimiz de gerekirken şimdi yapay zekâ senin adına daha farklı düşünüp bizden daha iyi cevaplayabiliyor.”

K22: “Meslekte çok kaliteli elemanlar yapay zekâyla eşdeğer işleri götürebilecek, devam edecek. Meslekte çok iyi olmayanlar da o insanlara yer kalmayacak elenecek. Aslında bilen bilmeyen ayırımı da yapılacak. Birçok insan belki de bu meslekte artık ekme parası yiyemeyecek. Başka mesleklere yönelmek zorunda kalacaklar.”

K24: “Ayak uyduramayanlar için bence çok büyük bir tehdit olacaktır. Yapay zekâ olmasa dahi meslek mensupları yine çağa ayak uydurmakta çok zorlanıyorlar. Daha dijitalleştiği için gençler daha çabuk ayak uydurabiliyor. Ayak uyduramayan yok olmalı çünkü sermaye piyasası lisanslamada 3 yılda bir lisans yenileme sınavları var. Sektöre ayak uyduramıyorsanız bu sektörden giderseniz diyorlar açıkçası bizim mesleğimizde de öyle olmalı. Bence ruhsatı aldım, ömür boyu kullanayım olmamalı ya da tanıdıklarımla iş götüreyim olmamalı. Mesleğin hakkını verirsek o aradaki kalçıklar ayrılır ve gerçek değeri ortaya çıkar diye düşünüyorum.”

K26: “İnsana ihtiyaç az olacağından kişiler işsiz kalabilir. Teknolojiye bağımlılık artar.”

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Muhasebe mesleğinde dijital teknolojilerin başlattığı değişimi ve gelişimi yapay zekâ teknolojisi daha ileri bir seviyeye taşımıştır. Söz konusu teknolojilerin muhasebe yazılımlarına entegre edilmesiyle muhasebede dönüşüm meydana gelmiştir. Yapay zekâ destekli dijital muhasebe uygulamaları mükellefler tarafından elektronik ortamda hazırlanan muhasebe belgelerinin otomatik olarak sistemden çekilmesini sağlayarak muhasebenin kaydetme, sınıflandırma ve özetleme fonksiyonlarını eş zamanlı yerine getirmek ve muhasebecileri önemli bir iş yükünden kurtarmak açısından önemli bir görev üstlenmiş durumdadır. Muhasebecilerin sürekli olarak şikâyet ettiği konuların başında yer alan veri işleme esnasında bilgisayar başında geçirdikleri uzun zamanı kısaltmak ve bu süreçte ortaya çıkma ihtimali olan insan kaynaklı hataları ve hileleri önlemek yapay zekânın muhasebe bilimine sağladığı önemli katkılar arasında yer almaktadır.

Analiz bulguları yapay zekânın en güçlü yanlarının muhasebe işlerini kolaylaştırması, zaman tasarrufu sağlaması, vergi kaçakçılığını önlemesi ve hata oranlarını azaltması olduğuna işaret etmektedir. Yapay zekâ teknolojisi, geçmişte iş yükünün çok fazla olduğu muhasebe bürolarındaki ve işletmelerin muhasebe birimlerindeki muhasebe işlerinin daha kısa sürede, daha doğru ve daha kolay yapılmasına imkân sağlamıştır. Bunun bir sonucu olarak da vergi kaçakçılığı ile mücadele açısından önemli avantajlar ortaya çıkarmıştır. Bu noktada altyapının kurulması ve sistemin işleyişinin sağlanması T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığının yapay zekâ destekli uygulamalara yaptığı yatırımlar ile mümkün hale gelmiştir. Yapay zekâ destekli muhasebe ve denetim uygulamalarının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından etkin şekilde kullanılması sahte belge düzenlemeyi, hata ve hileyi önleyerek sürece önemli katkı sağlamıştır, sağlamaya da devam etmektedir.

Veri güvenliği ve gizliliği riski, yapay zekâ uygulamalarının en zayıf yanını oluşturmaktadır. Muhasebe verilerinin güvenli bir ortamda belirli bir süre muhafaza edilmesi yasal bir zorunluluktur. Bunun yanı sıra işletmelere ait sır niteliği taşıyan muhasebe bilgilerinin kötü niyetli üçüncü kişiler tarafından çalınması ve işletme aleyhine kullanılması veri gizliliğine aykırı, endişe verici bir durumdur. Yapay zekâ destekli muhasebe yazılımcıları tarafından verilerin gizliliği ve güvenliğine yönelik gerekli tedbirlerin alınması ve sistemin siber saldırılara karşı korunması yapay zekâ uygulamalarının benimsenmesi açısından elzemdir. Yapay zekâ uygulamalarının bir diğer zayıf yanı işsizliğe yol açma potansiyeli taşımasıdır.

Yapay zekânın muhasebe işlerini daha kolay yapılabilir hale getirmesi, bir taraftan muhasebe büroları ve işletme sahipleri açısından personel maliyeti avantajı sağlarken, diğer taraftan istihdamı olumsuz etkileyerek işsizliğe yol açmaktadır. Bir başka açıdan değerlendirildiğinde ise bilgisini ve yeteneğini geliştirmeyen, teknolojiye uyum sağlayamayan ve geleneksel muhasebe anlayışıyla rutin işlemleri yapmaya alışmış olan muhasebecilerin işsiz kalması, mesleki gelişimini sürekli olarak ileri seviyeye taşıyan muhasebeciler için bir fırsat oluşturacaktır. Bir diğer ifade ile yapay zekâ uygulamalarının dönüşüme zorladığı muhasebe mesleğini yapay zekâ kullanmadan devam ettirmeye çalışan muhasebecilerin yerini yapay zekâ destekli uygulamaları kullanma becerisi olan muhasebecilere bırakması kuvvetle muhtemel görülmektedir. Bu açıdan yapay zekânın muhasebe mesleğini dönüştürmesi yapay zekâ destekli uygulamalara uyumları daha kolay olan genç yaşta muhasebeciler ve muhasebeci adayları için önemli bir fırsattır.

Muhasebede yapay zekâ uygulamalarının meslek için tehdit oluşturan bir diğer tarafı da mükelleflerde muhasebecinin iş yapmadığına dair algı oluşturmalarıdır. Yapay zekâ destekli muhasebe yazılımları, işletmeler ile ilgili muhasebe işlemlerini beyanname gönderme aşamasına kadar zahmetsiz bir şekilde getirebildiği için mükelleflerde muhasebecilerin hiç iş yapmadığına, her işin zaten otomatik olarak yapıldığına dair bir algı oluşabilmektedir. Ancak muhasebe mesleğinin sadece beyanname hazırlama ile sınırlı olmadığı düşünüldüğünde, özellikle işletmelere yasal ve yönetsel faaliyetlerinde yönlendirici olmaları ve işletmelerin finansal süreçlerini optimize ederek, karar alma süreçlerine katkı sağlamaları açısından muhasebecilere her zaman ihtiyaç duyulmaktadır.

Yapay zekâ uygulamalarının muhasebe mesleğini ve muhasebecileri yok etme riski sürekli olarak tartışılan bir husustur. Literatürde yapılan bazı çalışmalar, muhasebeciler yapay zekânın etkisine aktif olarak yanıt verebildiği ve yeteneklerini geliştirebildiği sürece muhasebe mesleğinin yok olmayacağına, dönüşeceğine işaret etmektedir (Li & Zheng, 2018; Güney & Özcan, 2025). Ancak yapay zekâ destekli muhasebe uygulamalarının muhasebeci ihtiyacını ve istihdamını azaltacağı yönünde görüşler hakimdir (Chulanov vd., 2022; İrak & Yılmaz, 2024; Yıldız & Yılmaz, 2024). Bu çalışma kapsamında da yapay

zekânın muhasebe mesleğini yok etmeyeceği, mesleki gelişimini sağlayamayan muhasebecileri eleyerek istihdamı azaltacağı, yapay zekâ teknolojisine uyum sağlayan ve kendini teknolojik dönüşüme hazırlayan muhasebeciler için ise fırsat olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Teknoloji sürekli olarak gelişmekte ve değişime sebep olmaktadır. Bu açıdan yapay zekâ teknolojisinin sağladığı avantajlardan yararlanmak muhasebeciler için bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Önemli olan teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilmektir. En başta ülkelerin teknolojiye yatırım yaparak, muhasebe işlemlerini dijital ortamda otomatik olarak yapılabilir ve denetlenebilir hale getirmesi, daha sonra da yükseköğretim kurumları başta olmak üzere muhasebecileri yetiştiren ve sürekli gelişimini destekleyen meslek örgütlerinin eğitim standartlarını teknolojiye uyumlu hale getirmesi büyük önem taşımaktadır. Teknolojik gelişmeler muhasebecileri yaşam boyu öğrenmeye yönelttiği için öğrenmeye açık olmamak büyük bir risktir. Muhasebecilerin gelişen ve değişen yapay zekâ destekli muhasebe uygulamalarını kullanmaları ve mesleki gelişimlerini sürekli olarak sağlamaları riski fırsata çevirmek açısından oldukça önemlidir. Gelecek çalışmalarda farklı illerdeki mevcut ve potansiyel muhasebecilerin yapay zekâ uygulamalarına yönelik görüş ve beklentilerinin araştırılması, çalışma sonuçlarının genellenebilirliğini artırabilir. Bu doğrultuda muhasebecilerin konu hakkındaki eğilimini ortaya koyan geniş bir örneklem ile benzer çalışmaların gerçekleştirilmesi tavsiye edilebilir.

Etik Beyanı

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulmuştur. Aksi bir durumun tespiti halinde ÖHÜİBF Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarına aittir.

18.12.2025 tarih ve 2025/19/18 sayılı Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan gerekli izinler alınmıştır.

İlgili çalışmada kullanılan veriler 2025 yılında toplanmış ve veriler analiz edilmiştir.

Yazarların Katkıları

1. yazarın katkı oranı %100'dür.

Ethics Statement

The author declares that all ethical principles and rules were strictly observed throughout every stage of the preparation of this study. In case of any violation, ÖHÜİBF Journal is under no responsibility, and all responsibility rests solely with the author(s).

The necessary permissions were obtained from the Kırşehir Ahi Evran University Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee, dated 18.12.2025 and numbered 2025/19/18.

The data used in this study were collected and analyzed in 2025.

Authors' Contributions

The first author's contribution rate is 100%.

KAYNAKÇA

Akpınar, A., & Baskan, T. D. (2024). İşletmelerde yapay zekâ uygulamalarının muhasebe sürecine ve sürdürülebilirlik amaçlarına katkılarının incelenmesi: sürdürülebilirlik endeksindeki işletmelerde bir araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 68, 107-116. <https://doi.org/10.18070/erciyesiibd.1487898>

Alicia, R., Setiawan, T., Breliastiti, R., & Bwarleling, T. H. (2025). Artificial intelligence (AI): helping or threatening auditors? (case in Indonesia). Jurnal Bina Akuntansi, 12(2), 72-82. <https://doi.org/10.52859/jba.v12i2.752>

Allahverdi, M. (2017). Cloud accounting systems and a SWOT analysis. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (Özel Sayı), 92-105. <https://doi.org/10.25095/mufad.402447>

- Azaltun, M., Aktaş, A., Tekbaş, İ., & Turgut Genç, S. (2024). ChatGPT'nin muhasebe mesleğine ve muhasebecilere yönelik öngörülleri: fırsatlar ve riskler. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(ICAFR Özel Sayısı), 93-110. <https://doi.org/10.17218/hititsbd.1393675>
- Chulanov, K., Khymchenko, Y. V., Mykhailov, O., & Piven, V. (2022). Impact of digitalization on accounting in the transition to industry 4.0. *Visnik Sums'kogo deržavnogo universitetu*. <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2022.3-6>
- Çetin, Ö. O. (2025). Muhasebe eğitiminde yapay zekâ destekli pedagojik dönüşüm: chatgpt ve muhasebe Hackathonu modeli. *Sosyal Çalışmalar Üzerine Akademik Perspektif Dergisi*, (1), 1-14. <https://doi.org/10.35344/japss.1740894>
- Eğilmez, Ö., Koca, G., & Akcan, H. Z. (2024). Elektronik beyanname sisteminin SWOT, AHP ve MARCOS yöntemleri kullanılarak analizi: Bilecik ili örneği. *Management and Political Sciences Review*, 6(2), 144-163. <https://doi.org/10.57082/mpsr.1577061>
- Güney, A. & Özcan, E. (2025). Yapay zekânın muhasebede kullanımı üzerine bir araştırma. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, 72, 1-13. <https://doi.org/10.26650/MED.1492095>
- İrak, G., & Yılmaz, M. S. (2024). Muhasebe meslek mensuplarının gözünden yapay zekâ uygulamalarının SWOT analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 20(ICMEB'24 Özel Sayı), 228-237. <https://doi.org/10.17130/ijmeh.1498000>
- Karyağdı, N. G. (2023). Robotik süreç otomasyonu teknolojisinin muhasebe ve denetim yönünün SWOT analiz tekniği ile değerlendirilmesi. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 143-159. <https://izlik.org/JA52GH24WD>
- Koca, Z. (2025). Dijital teknolojilerin muhasebede kullanımı: sistematik inceleme yoluyla teşvik edici ve engelleyici faktörlerin tespiti. *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, 5(1), 62-79. <https://izlik.org/JA27DY39TW>
- Li, Z., & Zheng, L. (2018). The impact of artificial intelligence on accounting. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR)*, 181, 813-816.
- Lune, H., & Berg, B. L. (2017). *Qualitative research methods for the social sciences*. Pearson Education Limited, England.
- Mwita, K. (2022). Strengths and weaknesses of qualitative research in social science studies. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 11(6), 618-625. <https://doi.org/10.20525/ijrbs.v11i6.1920>
- Nayak, Y. D., & Sahoo, A. P. (2021). Towards understanding of artificial intelligence in accounting profession. *International Journal of Business and Social Science Research*, 2(5), 1-5. <https://doi.org/10.47742/ijbssr.v2n5p1>
- Upadhyay, P., & Kumar, V. (2014). Qualitative research in social sciences. *Janapriya Journal of Interdisciplinary Studies*, 3, 54-61. <https://doi.org/10.3126/jjis.v3i0.17897>
- Odonkor, B., Kaggwa, S., Uwaoma, P. U., Hassan, A. O., & Farayola, O. A. (2024). The impact of AI on accounting practices: A review: exploring how artificial intelligence is transforming traditional accounting methods and financial reporting. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 21(01), 172-188. <https://doi.org/10.30574/wjarr.2024.21.1.2721>
- Oliveira, M., Bitencourt, C. C., Santos, A. C. M. Z., & Teixeira, E. K. (2016). Thematic content analysis: is there a difference between the support provided by the MAXQDA® and NVivo® software packages? *Brazilian Journal of Management*, 9(1), 72-82. <https://doi.org/10.5902/1983465911213>
- Özer, G., Özcan, M. & Aktaş, S. (2010). Muhasebecilerin bilgi teknolojisi kullanımının teknoloji kabul modeli (TKM) ile incelenmesi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 5(19), 3278-3293. <https://doi.org/10.19168/jyu.69780>
- Özkan, Ö. (2025). Yapay zekâ ve muhasebe otomasyonu: veri güvenliği açmazı ve etik. *Research Studies Anatolia Journal*, 8(4), 557-582. <https://doi.org/rs.1771006>

- Öztemiz, D. & Karasioğlu, F. (2025). Muhasebe eğitiminde yapay zekâ kullanımı üzerine öğrenci görüşleri: Ankara ve Kahramanmaraş örneği. *Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 44-58. <https://izlik.org/JA68UG62BX>
- Özyürek, H. (2024). Maliyet ve yönetim muhasebesinde dönüşüm: 1992-2023 eğilimler yapay zekâ etkileri ve gelecek öngörüleri. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(4), 72-86. <https://doi.org/10.53443/anadoluibfd.1458067>
- Rahmadhani, S. N. (2023). Accounting profession: using SWOT analysis approach in 5.0 society era. *Journal of Accounting Research, Utility Finance and Digital Assets*, 2(1), 533-549. <https://doi.org/10.54443/jaruda.v2i1.79>
- Sayım, F., & Usman, Ö. (2016). Muhasebe mesleği için mesleki durum analizi kriterlerinin belirlenmesi. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 105-122. <https://doi.org/10.17828/yalovasosbil.288380>.
- Yaşar, ř. (2024). Integration of artificial intelligence in management accounting: a SWOT analysis. *Journal of Business in the Digital Age*, 7(1), 9-19. <https://doi.org/10.46238/jobda.1474352>
- Yenisu, E. (2025). Muhasebe ve dijitalleşme: meslek mensupları için bir SWOT analizi. S. Arslan, *Muhasebede yeni ufuklar: dijitalleşme, adli uygulamalar ve bilimsel eğilimler* içinde (ss. 48-91). BİDGE Yayınları, Ankara: Türkiye.
- Yıldız, F., & Yılmaz, M. N. (2024). Dijital dünya ve muhasebe mesleği arasındaki etkileşim. A. Kahramanoğlu, *Muhasebe ve ticarete dijitalleşme ve denetim* içinde (ss. 4-28). BİDGE Yayınları, Ankara: Türkiye.